

عربی دهم

الدَّرْسُ الْخَامِسُ

﴿ قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ﴾ الْعَنْكَبُوت: ٢٠
بگو در زمین بگردید و بنگرید چگونه خداوند آفرینش را آغاز کرد.

تهیه و تدوین

مهندس حسین خلیلی

تماس با مهندس خلیلی
+98-910-930-1019

الدَّرْسُ الْخَامِسُ

﴿ هَذَا خَلْقُ اللَّهِ ﴾ لقمان ۱۱

این خلقت خداست.

الْغَوَاصُونَ الَّذِينَ ذَهَبُوا إِلَى أَعْمَاقِ الْمُحِيطِ لَيْلًا، شَاهَدُوا مِائَاتِ الْمَصَابِيحِ

غواص‌هایی که شبانه به اعماق اقیانوس رفتند، صدها چراغ رنگی دیدند که

الْمُلَوَّنَةِ الَّتِي يَنْبَعِثُ ضَوْوُهَا مِنَ الْأَسْمَاكِ الْمُضِيئَةِ، وَ تَحْوُلُ ظَلَامَ الْبَحْرِ

نورشان از ماهی‌های نورانی گرفته می‌شود و تاریکی دریا را به

إِلَى نَهَارٍ مُضِيٍّ يَسْتَطِيعُ فِيهِ الْغَوَاصُونَ التِّقَاطَ صُورٍ فِي أَضْوَاءِ

روشنایی روز تبدیل می‌کنند که غواص‌ها می‌توانند در نور این ماهی‌ها

هَذِهِ الْأَسْمَاكِ. اِكْتَشَفَ الْعُلَمَاءُ أَنَّ هَذِهِ الْأَضْوَاءَ تَنْبَعِثُ مِنْ نَوْعِ

عکس بگیرند. دانشمندان دریافته‌اند که این نورها از نوعی

مِنَ الْبَكْتِيرِيَا الْمُضِيئَةِ الَّتِي تَعِيشُ تَحْتَ عُيُونِ تِلْكَ الْأَسْمَاكِ. هَلْ

باکتری گرفته می‌شود که زیر چشمان آن ماهی‌ها زندگی می‌کنند.

يُمْكِنُ أَنْ يَسْتَفِيدَ الْبَشَرُ يَوْمًا مِنْ تِلْكَ الْمُعْجَزَةِ الْبَحْرِيَّةِ، وَ يَسْتَعِينُ

آیا ممکن است که روزی بشر از آن معجزه‌ی دریایی استفاده کند و کمک بگیرد

بِالْبَكْتِيرِيَا الْمُضِيئَةِ لِإِنَارَةِ الْمَدُنِ؟

از آن باکتری برای روشن کردن شهرها؟

رُبَّمَا يَسْتَطِيعُ ذَلِكَ، لِأَنَّهُ «مَنْ طَلَبَ شَيْئًا وَ جَدَّ وَ جَدَّ»

چه بسا که بتواند آن را انجام دهد، زیرا "هر که چیزی خواست و تلاش کرد (آن را) بدست آورد"

إِنَّ لِسَانَ الْقِطِّ سِلَاحٌ طَبِيٌّ دَائِمٌ، لِأَنَّهُ مَمْلُوءٌ بِغُدَدِ

به راستی زبان گربه، سلاح طبی همیشگی است، زیرا آن پر از غده‌هایی است

تُفَرِّزُ سَائِلًا مُطَهَّرًا، فَيَلْعَقُ الْقِطُّ جُرْحَهُ عِدَّةَ مَرَّاتٍ حَتَّى يَلْتَمِمَ.

که مایعی پاک‌کننده ترشح می‌کند، پس گربه زخمش را بارها می‌لیسد تا بهبود پیدا کند.

إِنَّ بَعْضَ الطُّيُورِ وَ الْحَيَوَانَاتِ تَعْرِفُ بِغَرِيزَتِهَا الْأَعْشَابَ الطَّبِيَّةَ

به راستی بعضی از پرندگان و حیوانات توسط غریزه‌هایشان گیاهان دارویی را می‌شناسند.

وَ تَعْلَمُ كَيْفَ تَسْتَعْمِلُ الْعُشْبَ الْمُنَاسِبَ لِلْوَقَايَةِ مِنَ الْأَمْرَاضِ الْمُخْتَلِفَةِ؛

و می‌دانند که چگونه گیاه مناسب را برای پیشگیری از بیماری‌های مختلف استفاده کنند.

وَ قَدْ دَلَّتْ هَذِهِ الْحَيَوَانَاتُ الْإِنْسَانَ عَلَى الْخَوَاصِّ الطَّبِيَّةِ لِكَثِيرٍ مِنَ النَّبَاتَاتِ الْبَرِّيَّةِ وَ غَيْرِهَا.

و این حیوانات انسان را نسبت به خاصیت‌های پزشکی بسیاری از گیاهان صحرائی و مانند آن راهنمایی کرده‌اند.

إِنَّ أَغْلَبَ الْحَيَوَانَاتِ إِضَافَةً إِلَى امْتِلَاقِهَا لِلْغَةِ خَاصَّةً بِهَا،

همانا بیشتر حیوانات علاوه بر داشتن زبانی (برای سخن گفتن) مخصوص به خود،

تَمْلِكُ لُغَةً عَامَّةً تَسْتَطِيعُ مِنْ خِلَالِهَا أَنْ تَتَفَاهَمَ مَعَ بَعْضِهَا،

زبانی عمومی (دیگری نیز) دارند که می‌توانند از طریق آن با دیگران به درک مشترک برسند (منظور یکدیگر را بفهمند).

فَلِلْغُرَابِ صَوْتُ يُحَذِّرُ بِهِ بَقِيَّةَ الْحَيَوَانَاتِ حَتَّى تَبْتَعِدَ سَرِيعًا عَنِ مِنتَقَةِ الْخَطَرِ،

کلاغ صدایی دارد که با آن به دیگر حیوانات هشدار می‌دهد که به سرعت از منطقه‌ی خطر دور شوند.

فَهُوَ بِمَنْزِلَةِ جَاسُوسٍ مِنْ جَوَاسِيسِ الْغَابَةِ.

پس او (کلاغ) به عنوان جاسوسی از جاسوس‌های جنگل است.

لِلْبَطَّةِ غُدَّةٌ طَبِيعِيَّةٌ بِالْقُرْبِ مِنْ دَنْبِهَا تَحْتَوِي

مرغابی غده‌ای طبیعی نزدیک دمش دارد که حاوی

زَيْتًا خَاصًّا تَنْشُرُهُ عَلَى جِسْمِهَا فَلَا يَتَأَثَّرُ جِسْمُهَا بِالْمَاءِ.

روغنی خاص است که (آن را) بر (سطح) بدنش منتشر می‌کند تا بدنش از آب تاثیر نگیرد. (خیس نشود)

تَسْتَطِيعُ الْحِرْبَاءُ أَنْ تُدِيرَ عَيْنَيْهَا فِي أَتْجَاهَاتٍ مُخْتَلِفَةٍ دُونَ أَنْ تُحَرِّكَ رَأْسَهَا وَ هِيَ تَسْتَطِيعُ

آفتابپرست می‌تواند که چشم‌هایش را در جهت‌های مختلف بچرخاند بدون آنکه سرش را تکان دهد و می‌تواند

أَنَّ تَرَى فِي أَتْجَاهَيْنِ فِي وَقْتٍ وَاحِدٍ.
همزمان دو جهت مختلف را ببیند.

لَا تَتَحَرَّكُ عَيْنُ الْبُومَةِ، فَإِنَّهَا ثَابِتَةٌ، وَلَكِنَّهَا تُعَوِّضُ هَذَا النِّقْصَ بِتَحْرِيكِ رَأْسِهَا فِي كُلِّ جِهَةٍ
چشم جغد حرکت نمی‌کند و ثابت است، ولی (جغد) این نقص را با تکان دادن سرش در تمام جهات، جبران می‌کند.

وَ تَسْتَطِيعُ أَنْ تُدِيرَ رَأْسَهَا مِئْتَيْنِ وَ سَبْعِينَ دَرَجَةً دُونَ أَنْ تُحَرِّكَ جِسْمَهَا.
و می‌تواند بدون حرکت دادن بدنش، سرش را ۱۷۰ درجه بچرخاند.

عَيْنِ الْجُمَلَةِ الصَّحِيحَةِ وَ غَيْرِ الصَّحِيحَةِ حَسَبَ الْحَقِيقَةِ وَ الْوَاقِعِ.

x

✓

x

۱- لِلزَّرَافَةِ صَوْتٌ يُحَذِّرُ الْحَيَوَانَاتِ حَتَّى تَبْتَعِدَ عَنِ الْخَطَرِ.

زرافه صدایی دارد که به حیوانات هشدار می‌دهد تا از منطقه خطر دور شوند.

✓

۲- تُحَوِّلُ الْأَسْمَاكُ الْمُضِيئَةَ ظِلَامَ الْبَحْرِ إِلَى نَهَارٍ مُضِيءٍ.

ماهی‌های نورانی تاریکی دریا را به روشنایی روز تبدیل می‌کنند.

x

۳- تَسْتَطِيعُ الْحِرْبَاءُ أَنْ تُدِيرَ عَيْنَيْهَا فِي أَتْجَاهٍ وَاحِدٍ.

آفتابپرست می‌تواند چشمانش را در یک جهت بچرخاند. (غلط نیست ولی میتونه غلط باشه)

✓

۴- لِسَانُ الْقِطِّ مَمْلُوءٌ بِغَدَدٍ تُفْرِزُ سَائِلًا مُطَهَّرًا.

زبان گربه پر از غده‌هایی است که مایعی پاک‌کننده ترشح می‌کنند.

x

۵- لَا تَعِيشُ حَيَوَانَاتٌ مَائِيَّةٌ فِي أَعْمَاقِ الْمُحِيطِ.

حیواناتی آبی در اعماق اقیانوس زندگی نمی‌کنند.

x

۶- يَتَحَرَّكُ رَأْسُ الْبُومَةِ فِي أَتْجَاهٍ وَاحِدٍ.

سر جغد در یک جهت حرکت می‌کند.

تماس با مهندس خلیلی

+98-910-930-1019

تَرْجِمِ الْأَحَادِيثَ ثُمَّ عَيِّنِ الْمُبْتَدَأَ وَالْخَبَرَ وَالْفَاعِلَ وَالْمَفْعُولَ فِي الْكَلِمَاتِ الْمُلَوَّنَةِ .

۱- **مبتدا** الْحَسَدُ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ. **فاعل** **مفعول** رَسُولُ اللَّهِ ﷺ .

حسادت، خوبیها را میبلعد همانطور که آتش هیزم را میبلعد.

۲- مَا قَسَمَ اللَّهُ لِلْعِبَادِ شَيْئاً أَفْضَلَ مِنَ الْعَقْلِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ . **فاعل** **مفعول**

خداوند چیزی برتر از عقل میان بندگان تقسیم نکرد.

۳- **مبتدا** تَمَرَةُ الْعِلْمِ إِخْلَاصُ الْخَيْرِ. **خبر** أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ .

میوه و نتیجهی دانش، خلوص عمل است.

التَّمارين

التَّمْرِينُ الْأَوَّلُ: أَيُّ كَلِمَةٍ مِنْ كَلِمَاتِ الْمُعْجَمِ، تُنَاسِبُ التَّوْضِيحَاتِ التَّالِيَةَ؟

۱- طَائِرٌ يَسْكُنُ فِي الْأَمَاكِنِ الْمَتْرُوكَةِ يَنَامُ فِي النَّهَارِ وَ يَخْرُجُ فِي اللَّيْلِ. **البومة**
پرندهای که در مکانهای خلوت و متروک زندگی می‌کند، در روز می‌خوابد و در شب (از خانه‌اش) خارج می‌شود.

۲- عَضُوٌّ خَلْفَ جِسْمِ الْحَيَوَانِ يُحَرِّكُهُ غَالِباً لِطَرْدِ الْحَشَرَاتِ. **ذنب**
عضوی پشت بدن حیوان که آن را حرکت می‌دهد، بیشتر برای دور کردن حشرات.

۳- نَبَاتَاتٌ مُفِيدَةٌ لِلْمُعَالَجَةِ نَسْتَفِيدُ مِنْهَا كَدَوَاءٍ. **الاعشاب الطَّبَّيَّة**
گیاهانی مفید برای درمان که از آنها مانند دارو استفاده می‌کنیم.

۴- طَائِرٌ يَعْيشُ فِي الْبَرِّ وَالْمَاءِ. **البطة**
گیاهانی مفید برای درمان که از آنها مانند دارو استفاده می‌کنیم.

۵- عَدَمُ وُجُودِ الضُّوءِ. **ظلام**
نبودن نور

۶- نَشْرُ النُّورِ. **إنارة**
انتشار نور

تماس با مهندس خلیلی

+98-910-930-1019

الْتَّمْرِينُ الثَّانِي: عَيْنِ الْكَلِمَاتِ الْمُتَرَادِفَةِ وَالْمُتَضَادَّةِ. = ≠

سِلْمٌ ≠ حَرْبٌ

إِسْتِطَاعٌ = قَدْرٌ

إِحْسَانٌ ≠ إِسَاءَةٌ

إِقْتَرَبَ ≠ ابْتَعَدَ

ظَلَامٌ ≠ ضِيَاءٌ

بَنَى = صَنَعَ

نُفَايَةٌ = زُبَالَةٌ

عَدَاوَةٌ ≠ صَدَاقَةٌ

حُجْرَةٌ = غُرْفَةٌ

غَيْمٌ = سَحَابٌ

قَرَبٌ ≠ بَعُدَ

يَنْبُوعٌ = عَيْنٌ

مِنْ فَضْلِكَ = رَجَاءٌ

فَرِحَ ≠ حَزِنَ

جَاهِزٌ = حَاضِرٌ

غُصَّةٌ = حُزْنٌ

الْتَّمْرِينُ الثَّلَاثُ: اُكْتُبِ اسْمَ كُلِّ صُورَةٍ فِي الْفَرَاغِ ، ثُمَّ عَيِّنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

الْبَيْطُ / الْكِلَابُ / الْغُرَابُ / الطَّاوُوسُ / الْحِرْبَاءُ / الْبَقْرَةُ

مبتداً خبر
ذَنَبَ الطَّاوُوسِ جَمِيلٌ.

الْمُضَافُ إِلَيْهِ: الطَّاوُوسُ

مضاف إليه فاعل
يُرْسَلُ الْغُرَابُ أَخْبَارَ الْغَابَةِ.

الْمَفْعُولُ: أَخْبَارُ

مفعول
تُعْطَى الْبَقْرَةُ الْحَلِيبَ.

الْفَاعِلُ: الْبَقْرَةُ

صفت مبتدا
طَائِرٌ جَمِيلٌ. الْبَطَّةُ

طَائِرٌ: الْخَبَرَ:

مفعول جار و مجرور خبر
السُّرْطِيُّ يَحْفَظُ الْأَمْنَ بِالْكَلابِ

السُّرْطِيُّ: الْمُبْتَدَأُ:

صفت خبر مضاف اليه مبتدا
الجِرْبَاءُ ذَاتُ عَيْونٍ مُتَحَرِّكَةٍ.

مُتَحَرِّكَةٍ: الصِّفَةَ:

الْتَّمَرِينُ الرَّابِعُ : عَيْنِ الْفَاعِلِ وَ الْمَفْعُولِ مِنَ الْكَلِمَاتِ الْمُلَوَّنَةِ.

١- ﴿فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ﴾ أَلْفَتْح: ٢٦
پس خداوند آرامشش را بر پیامبرش و بر مومنین فرودرستاد.

٢- ﴿لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ﴾ الْأَعْرَاف: ١٨٨
من برای نفس خودم مالک هیچ نفع یا ضرری جز آنچه خداخواهد نیستم.

٣- ﴿وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ﴾ يَس: ٧٨
و برای ما مثالی زد و آفرینش خود را فراموش کرد.

٤- ﴿وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا﴾ الْكَهْف: ٤٩
پروردگارت بر هیچ کسی ستم نمی کند.

٥- ﴿يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ﴾ الْبَقَرَة: ١٨٥
خداوند برای شما آسانی می خواهد.

الْتَّمَرِينَ الْخَامِسُ: عَيْنِ الْمُبْتَدَأِ وَ الْخَبَرِ فِي الْأَحَادِيثِ التَّالِيَةِ.

مبتدا
۱- الْتَّدَمُ عَلَى السُّكُوتِ خَيْرٌ مِنَ النَّدَمِ عَلَى الْكَلَامِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

پشیمانی از سکوت کردن بهتر از پشیمانی از سخن گفتن است.

مبتدا **مضاف الیه** **خبر**
۲- أَكْبَرُ الْحُمُقِ الْإِغْرَاقُ فِي الْمَدْحِ وَالذَّمِّ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

بزرگترین حماقت زیاده‌روی در ستایش و بدگویی است.

مبتدا **مضاف الیه** **خبر**
۳- سَيِّدُ الْقَوْمِ خَادِمُهُمْ فِي السَّفَرِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

بزرگ قوم، خدمتگزار آنها در سفر است.

مبتدا **خبر** **مبتدا** **خبر**
۴- الْعِلْمُ صَيْدٌ وَ الْكِتَابَةُ قَيْدٌ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

دانش (مانند) شکار است و نوشتن (مانند) بند (برای شکار کردن) است.

مبتدا **خبر** **مضاف الیه**
۵- الصَّلَاةُ مِفْتَاحُ كُلِّ خَيْرٍ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

نماز کلید همه‌ی خوبی‌هاست.

الْتَّمَرِينَ السَّادِسُ: تَرْجِمِ الْجُمْلَةَ التَّالِيَةَ ثُمَّ عَيْنِ الْمَحَلِّ الْإِعْرَابِيِّ لِلْكَلِمَاتِ الْمُلَوَّنَةِ.

۱- ﴿أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَ تَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ﴾ الْبَقَرَةَ: ۴۴ **مفعول** **مفعول**

آیا مردم را به نیکی امر می‌کنید و خودتان را فراموش می‌کنید؟

۲- ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾ الْبَقَرَةَ: ۲۸۶ **فاعل** **مفعول**

خداوند کسی را بیشتر از توانش تکلیف نمی‌کند.

۳- **مبتدا مضاف الیه** **خبر** أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِعِبَادِهِ . رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

..... محبوبترین بندگان نزد خدا، سودمندترین آنها برای بندگانش است.

۴- **مضاف الیه** **مفعول** حُسْنُ الْأَدَبِ يَسْتُرُ قُبْحَ النَّسَبِ . الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

..... زیبایی ادب، زشتی اصل و نسب را از بین میبرد.

۵- **مبتدا** **مضاف الیه** عَدَاوَةُ الْعَاقِلِ خَيْرٌ مِنْ صَدَاقَةِ الْجَاهِلِ . الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

..... دشمنی (فرد) عاقل بهتر از دوستی (فرد) نادان است.

تماس با مهندس خلیلی

+98-910-930-1019